

POSTANOWIENIE

Dnia 28 lipca 2017 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Władysław Pawlak

w sprawie z powództwa A.G. i A.H.
przeciwko Skarbowi Państwa - Prezydentowi m. W.
o zapłatę,
na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej w dniu 28 lipca 2017 r.,
na skutek skargi kasacyjnej strony pozwanej
od wyroku Sądu Apelacyjnego w (...)
z dnia 19 października 2016 r., sygn. akt I ACa (...),

odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

UZASADNIENIE

W związku ze skargą kasacyjną pozwanego Skarbu Państwa-Prezydenta Miasta W. od wyroku Sądu Apelacyjnego w (...) z dnia 19 października 2016 r., sygn. akt I ACa [...] Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c. Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. Tylko na tych

przesłankach Sąd Najwyższy może oprzeć rozstrzygnięcie o przyjęciu lub odmowie przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

Dopuszczenie i rozpoznanie skargi kasacyjnej ustrojowo i procesowo jest uzasadnione jedynie w tych sprawach, w których mogą być zrealizowane jej funkcje publicznoprawne. Zatem nie w każdej sprawie, skarga kasacyjna może być przyjęta do rozpoznania. Sąd Najwyższy nie jest trzecią instancją sądową i nie rozpoznaje sprawy, a jedynie skargę, będącą szczególnym środkiem zaskarżenia. W judykaturze Sądu Najwyższego, odwołującej się do orzecznictwa Europejskiego Trybunału Praw Człowieka w Strasburgu, jeszcze w okresie obowiązywania kasacji zostało utrwalone stanowisko, że ograniczenie dostępności i dopuszczalności kasacji nie jest sprzeczne z Konstytucją RP, ani z wiążącymi Polskę postanowieniami konwencji międzynarodowych (por. uzasadnienie uchwały składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z dnia 17 stycznia 2001, III CZP 49/00, OSNC 2001, nr 4, poz. 53).

Podstawowym celem postępowania kasacyjnego jest ochrona interesu publicznego przez zapewnienie jednolitości wykładni oraz wkład Sądu Najwyższego w rozwój prawa i jurysprudencji (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 4 lutego 2000 r., II CZ 178/99, OSNC 2000, nr 7 - 8, poz. 147).

Wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania skarżący oparł na przesłankach uregulowanych w art. 398⁹ § 1 pkt. 1 i 2 k.p.c. Przesłanki te nie zostały jednak spełnione.

Według ugruntowanego orzecznictwa Sądu Najwyższego, przedstawienie okoliczności uzasadniających rozpoznanie skargi kasacyjnej ze względu na przesłankę istotnego zagadnienia prawnego polega na sformułowaniu tego zagadnienia i wskazaniu argumentów, które prowadzą do rozbieżnych ocen. Musi przy tym chodzić o zagadnienie nowe, dotychczas nierozpatrywane w judykaturze, które zarazem ma znaczenie dla rozpoznania wniesionej skargi kasacyjnej oraz innych podobnych spraw (por. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 10 maja 2001, II CZ 35/01, OSNC 2002, nr 1, poz. 11, z dnia 11 stycznia 2002, III CKN 570/01, OSNC 2002, nr 12, poz. 151, z dnia 21 czerwca 2016 r., V CSK 21/16, nie publ., z dnia 15 czerwca 2016 r., V CSK 4/16, nie publ.).

Występowanie istotnego zagadnienia prawnego skarżący łączył z koniecznością odpowiedzi na pytanie, czy w granicach kognicji sądu mieści się ocena skutków decyzji nadzorczej stwierdzającej nieważność decyzji o odmowie byłemu właścicielowi nieruchomości prawa własności czasowej na podstawie art. 7 dekretu z dnia 26 października 1945 r. o własności i użytkowaniu gruntów na obszarze miasta W. (Dz. U. Nr 50, poz. 279 ze zm. - „dekret z dnia 26 października 1945 r.”) polegająca na uznaniu, iż tego rodzaju decyzja nadzorcza nie prowadzi do zniesienia *ex tunc* skutków prawnych wadliwej decyzji odmownej, skoro następce względem tej decyzji skutki prawne decyzji o sprzedaży lokalu pozostają w mocy.

Oparcie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania na tym, że istnieje potrzeba wykładni przepisów budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów wymaga wykazania, że określony przepis prawa, mimo, iż budzi poważne wątpliwości, nie doczekał się wykładni albo niejednolita wykładnia wywołuje wyraźnie wskazane przez skarżącego rozbieżności w orzecznictwie w odniesieniu do identycznych lub podobnych stanów faktycznych, które należy przytoczyć (por. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 13 czerwca 2008 r., III CSK 104/08, nie publ., z dnia 26 czerwca 2015 r., III CSK 77/15, nie publ., z dnia 20 maja 2016 r., V CSK 692/15, nie publ.).

Zdaniem skarżącego istnieje również potrzeba wykładni art. 361 § 1 k.c. w zw. z art. 160 § 1 k.c. wywołujących rozbieżności w orzecznictwie w odniesieniu do kwestii pozostawania w normalnym związku przyczynowym decyzji zezwalającej na sprzedaż lokalu najemcom ze szkodą polegającą na utracie własności tychże lokali przez przedwojennego właściciela, w sytuacji, gdy uprzednio, w ramach nadzwyczajnego postępowania administracyjnego została wydana decyzja, która na podstawie art. 156 k.p.a., usunęła z obrotu prawnego bezprawną decyzję odmawiającą przyznania własności czasowej do gruntu na podstawie art. 7 powołanego wyżej dekretu z dnia 26 października 1945 r.

W dotychczasowym orzecznictwie Sąd Najwyższy wyjaśniał już, że jeżeli stwierdzono nieważność decyzji administracyjnej odmawiającej przyznania byłemu właścicielowi prawa własności czasowej na podstawie art. 7 dekretu z dnia

26 października 1945 r., źródłem poniesionej przez niego (jego następców prawnych) szkody może być także wydana z naruszeniem prawa decyzja zezwalająca na sprzedaż lokali w budynku położonym na tej nieruchomości (por. uchwała z dnia 21 sierpnia 2014 r., III CZP 49/14, OSNC 2015, nr 5, poz. 60, wyrok z dnia 17 kwietnia 2015 r., I CSK 392/14, nie publ.).

W stanie faktycznym sprawy istotnym jest, że decyzją z dnia 4 października 1994 r. S. w W. stwierdziło nieważność decyzji z dnia 10 lipca 1975 r. Urzędu Dzielnicowego w W., którą odmówiono poprzednikom prawnym powódek przyznania prawa użytkowania wieczystego do gruntu przy ul. O. z jednoczesnym przejęciem na własność państwa wszystkich budynków znajdujących się na tym gruncie. Z kolei decyzją z dnia 25 marca 2009 r. S. w W. stwierdziło, że decyzja Naczelnika Dzielnicy W. z dnia 27 lutego 1979 r. orzekająca o sprzedaży lokalu mieszkalnego nr [...] w budynku położonym przy ul. O. została wydana z naruszeniem prawa, jednakże nie można stwierdzić jej nieważności z powodu wywołania nieodwracalnych skutków prawnych.

Na oczywistość istnienia adekwatnego związku przyczynowego w stanie faktycznym tej sprawy wskazuje także okoliczność, iż decyzją z dnia 7 kwietnia 2008 r. Prezydent Miasta W., po ponownym rozpoznaniu wniosku z dnia 23 marca 1948 r. o przyznanie własności czasowej przedmiotowej nieruchomości (w związku z tym, że stwierdzona została nieważność decyzji odmownej wydanej 10 lipca 1975 r.) ustanowił na rzecz powódek prawo użytkowania wieczystego udziałów w zakresie ponad ułamkową część udziału przysługującego już właścicielom lokali mieszkalnych, odmawiając ustanowienia prawa użytkowania wieczystego udziału, w zakresie w jakim nastąpiło już oddanie tego gruntu w użytkowanie wieczyste właścicielom lokali mieszkalnych. Powyższe pokazuje, że wniosek poprzedników prawnych powódek z 23 marca 1948 r. o przyznanie własności czasowej (następnie prawa użytkowania wieczystego gruntu i własności budynków) zasługiwał na uwzględnienie. Gdyby zatem nie została wydana decyzja obarczona nieważnością, lecz prawidłowa uwzględniająca ten wniosek, to rzecz jasna, nie doszłoby do wydania kolejnej decyzji administracyjnej o sprzedaży lokalu nr [...] i w jej następstwie do zawarcia umowy sprzedaży tego lokalu, którego dotyczą roszczenia odszkodowawcze powódek.

Pogląd prawny Sądu Najwyższego wyrażony w tezie uchwały składu siedmiu sędziów z dnia 3 września 2015 r. III CZP 22/15, odnosił się do sytuacji, gdy stwierdzone zostało wydanie z naruszeniem prawa decyzji odmawiającej byłemu właścicielowi przyznania prawa do gruntu na podstawie art. 7 dekretu z dnia 26 października 1945 r. Tymczasem w niniejszej sprawie stan faktyczny jest odmienny o tyle, że stwierdzono nieważność decyzji dekretowej. W uzasadnieniu tej uchwały Sąd Najwyższy wskazał, że stwierdzenie nieważności orzeczenia administracyjnego odmawiającego uwzględnienia wniosku dekretowego otwiera możliwość dochodzenia roszczenia odszkodowawczego wobec Skarbu Państwa wtedy, gdy po ponownym rozpatrzeniu sprawy dojdzie do odmowy ustanowienia użytkowania wieczystego gruntu.

Normalny związek przyczynowy w rozumieniu art. 361 § 1 k.c. może przybrać postać wielocłonowego łańcucha zdarzeń o pośredniej lub bezpośredniej relacji pomiędzy jego poszczególnymi elementami, o ile występuje między nimi związek przyczynowości adekwatnej (por. wyroki Sądu Najwyższego z dnia 17 kwietnia 2015 r., I CSK 392/14, nie publ, z dnia 12 września 2014 r., I CSK 613/14, nie publ., z dnia 15 lutego 2013 r. I CSK 332/12, nie publ.).

Z tych względów Sąd Najwyższy na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c. odmówił przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.